(Folytatás az 1. oldalról.)

A költségvetési vita után a szakképzési alapról szóló törvény módosításával foglalkozott a plénum, ám határozatra nem kerülhetett sor, mivel az elnök bejelentette, hogy a tervezetről csak a költségvetés elfogadását követően döntenek.

Az Országgyűlés munkáját ezután hosszabb szünet szakította meg. Ez idő alatt a Házbizottság újabb munkarendet alakított ki. A csaknem egyórás szünetet követően — bejelentésekkel — befejeződött a munka A tervezett tárgyalási időt azért rövidítették meg, hogy a bizottságoknak legyen elegendő idejük a módosító indítványok megtárgyalásának befejezésére. Ezt figyelembe véve a Parlament plenáris ülése ma délelőtt 11 órakor kezdődik. (MTI)

Nemzeti Alapítvány

Az Országgyűlés plenáris ülésén Csengey Dénes ismertette a Nemzeti Alapítvány létrehozásának szándéknyilatkozatát. Az alapítvány célja a gazdasági szerkezetátalakítás folyamatában elszegényedő társadalmi rétegek támogatása, fiatal szakemberek külföldi képzésének előmozdítása, és a nemzet erkölcsi megújulásán munkálkodó állampolgári kezdeményezések és laikus egyházi mozgalmak támogatása.

Az alapítvány létrehozására eddig ötvenhat országgyűlési képviselő ajánlotta fel egyhavi jövedelmének teljes összegét. Közöttük van Surján László, Bod Péter Ákos, Németh Miklós, Vörös Vince, Darvas Iván, Gyarmati Dezső, Szűrös Mátyás, dr. Török Ferenc, Antall József és Göncz Árpád is.

A Parlament még visszatér a kezdeményezésre, amelyhez várhatóan más országgyűlési képviselők is csatlakoznak.

Kitől lehet bizalmat kérni?

Részletek Király Zoltán hozzászólásából

... Az egyik konfliktusforrás a *helyi adók* ügye. Ahogy szokták volt mondani, *véres a torka.* Nagy kérdés, hogy a helyi önkormányzatok és a lakosság lenyeli-e. Az emberek döbbenten hallgatják a híreket, böngészik a helyi adók tervezetét tartalmazó táblázatokat. Döbbenten, mert egy, *a faluhelyen átlagosnak mondható 100 négyzetméteres családi házért, akár 30 ezer forintra is megsarcolhatják.* S nehéz nem meghallani azokat a hangokat, amelyek szerint ez esetben *politikai sakkhúzásról* van szó. Hogy tudniillik *a helyhatósági választásokon vesztes kormányzó párt így kívánja szembeállítani a lakosságot a nagyobbrészt ellenzéki vezetésű önkormányzatokkal.* Ezt erősíti az, a költségvetésből kiolvasható tény is, hogy az önkormányzatok bizonyos céltámogatásokat csak akkor kaphatnak meg, ha kivetik a helyi adókat. Volt, aki ezt egyszerűen *zsarolásnak* minősítette. (Szeretném hangsúlyozni, hogy én csak közvetítem a véleményeket, s remélem, hogy a kormánynak van válasza ezekre a felvetésekre.)

Nyitott kérdés, hogy a helyi önkormányzatok milyen mértékben fognak élni a helyi adókivetési jogukkal. A konstrukció lehetővé teszi azt, hogy a lakosság és a vállalkozások terhelése településenként erősen differenciált legyen, az viszont bizonyos, hogy az önkormányzatok az előbbiek ellenére is kénytelenek lesznek élni adókivetési jogukkal, mert a normatív költségvetés indoklása foglalkozik azzal, hogy a helyi gazdálkodás differenciáló eleme lesz a helyi adó, nem említi azonban meg, hogy a lakosság életszínvonalát is differenciáló elem lesz az, hogy valakinek az ország mely településén van ingatlana, vagy éppen hol folytat kisipari vagy adóztatható tevékenységet...

Sajnálatosnak tartom, hogy *még csak utalás sem található az anyagokban arra, hogy az 1991. évi költségvetés hátterében levő gazdasági intézkedések hogyan hatnak a magyar társadalomra, és annak főbb rétegeire.* Ilyen számításokat pedig érdemes és célszerű végezni. Erre szolgálnak a KSH-nál működtetett és felhasználható mikroszimulációs modellek is. Annál inkább érdemes, mert az érdekegyeztetés nem képzelhető el anélkül, hogy a kormányzat ne tudná, vagy ne gondolná végig, hogy saját lépései milyen rétegek körében hogyan hatnak. A költségvetési indoklás a szükséges „áldozatokról" szólva, érzékletesen vezeti elő, hogy a többletterheket a lakosság kénytelen viselni. Ám ezt csak akkor lehetne elfogadni, ha mellette azt is tételesen feltüntetnék, hogy *a társadalom mely rétegei az elsődleges teherviselők, hogy milyen feltételekkel, meddig kell ezt az áldozatot vállalniuk; s hogy mi lesz a helyzet a kormány elképzelése szerint — számokkal alátámasztva — 1992—93-ban. Ha ugyanis ez a társadalmi méretű párbeszéd, alkufolyamat elmarad, akkor nincs joga senkinek megértést és bizalmat kérni az érintettektől.* Akkor a bérből és fizetésből élő átlagpolgár csak a nyomorúságát fogja érzékelni, nem látva a maga számára közeli vagy távlati jobb jövőt. S akkor a most átlagnyugdíjas, aki a 15 százalékos nyugdíjemelés után is — miként egyikőjük ezt pontosan kiszámolta — 3 ezer 287 forint 30 fillérrel többet kényszerül majd kiadni alapvető létfeltételeire, mint amennyi a bevétele, joggal fogalmazhat így levelében: *„És talán még enni is kellene, nemcsak lakni!"*

„Hátsó szándék"

A román kormány szóvivője szerdán szenzációhajhász akciónak minősítette Mihály exkirály látogatását, amely szerinte nem volt mentes hátsó szándékoktól.

— A volt király és felesége erőszakos határátlépést követett el, mivel dán diplomata-útlevelükből hiányzott a román beutazó vízum — mondotta a szóvivő. Hangsúlyozta, hogy a volt uralkodópár nem tájékoztatta előre a hatóságokat érkezésükről. Margit hercegnő, Mihály december 20-a óta Romániában tartózkodó egyik leánya szerdán azonban úgy nyilatkozott, hogy személyesen közölte Petre Roman miniszterelnökkel apja hazalátogatási szándékát.

A hercegnő szerint igyekeztek a legkörültekintőbb módon eljárni és figyelembe venni a miniszterelnöknek azt a véleményét, hogy a pillanat nem alkalmas a látogatásra, mivel az emberek fáradtak, gondjaik vannak. Mihály exkirály éppen emiatt egynaposra kurtította tervezett látogatását, amely abból állt volna, hogy felkeresi nagyszülei sírját Curtea de Argesben, részt vesz egy misén, majd feltűnés nélkül visszatér a repülőtérre.

Bogdan Baltazar szóvivő most elismerte, hogy szó volt az egykori uralkodócsalád hazalátogatási szándékáról, ilyen értelmű értesítést azonban — állította — nem juttattak el az illetékesekhez. Kijelentette: kedden délután a minisztertanácsra érkezett ugyan egy feladó nélküli zárt boríték a miniszterelnöknek címezve, a kormányfő azonban akkor nem is volt Bukarestben. — A borítékot így két órával azután nyitották fel, hogy a volt király gépe leszállt Otopeniben. A borítékban levő levelet Mihály exkirály egyik leánya írta, s abban fennhéjázó hangnemben értesítette a kormányfőt, hogy a volt király úgy döntött: hazautazik.

A szóvivő hozzátette: — Ezt a levelet semmi szín alatt sem tekinthetjük hivatalos értesítésnek, inkább ama megvetés jelének, amelyet ez a család mindig is tanúsított az általa soha meg nem értett és nem is tisztelt román nép iránt. — A szóvivő elmarasztalta a repülőtéri hatóságokat, véleménye szerint ugyanis Mihály exkirályt és kíséretét nem lett volna szabad beengedniük az ország területére.

Rádiótelex

RIZSKOV ÁLLAPOTA SÚLYOS. Nyikolaj Rizskov állapota „súlyos, de nem rosszabbodott tovább" — jelentette be csütörtökön a szovjet küldöttkongresszuson Mihail Gorbacsov államfő. A szovjet miniszterelnök kedden éjszaka kapott szívrohamot. Gorbacsov szerint a legjobb orvosok foglalkoznak a beteggel, „éjjel-nappal" vigyázzák állapotát. Az államfő szerdán beszélgetést is folytatott Rizskovval. Vitalij Ignatyenko szovjet elnöki szóvivő újságíróknak adott szerda esti nyilatkozatában még úgy fogalmazott, hogy Rizskov állapota „súlyosbodott". A szovjet tömegtájékoztatás keveset ír a kormányfő állapotáról, mert — mint az Izvesztyija meg is jegyzi — a kórházban, a miniszterelnöki titkárságon, az illetékes sajtófőosztályokon megtagadták a tájékoztatást, arra hivatkozva, hogy ezek az információk „nem a nyilvános sajtóba valók". (MTI)

MOSZKVA KÉTMILLIÁRDOT KÉR. Moszkva kétmilliárd német márkát próbál kölcsönkérni Bonntól, hogy fizetni tudja tartozását a német vállalatoknak — közölte a Handelsblatt, a keleti országokkal foglalkozó német gazdasági hivatal tájékoztatására hivatkozva. A Szovjetunió a nyáron már kapott ötmilliárd márkát a bonni kormány által is garantált bankhitelként. Az összeget lejárt hitelei nek törlesztésére fordította. Források szerint az újabb kölcsönt fontolgató bankok újból ragaszkodnak a kormány garanciájához. (AFP)

AZ ALBÁN MUNKAPÁRT VEZETŐ SZEREPÉRŐL. Az Albán Munkapárt kezdeményezni fogja, hogy a februári választások után töröljék az ország alkotmányából a párt vezető szerepére vonatkozó cikkelyt. Ezt Ramiz Alia, a párt vezetője szerdán jelentette be a tiranai rendkívüli pártkonferencián. Alia közölte, hogy a februári választások után a parlament máris megkezdi az alkotmánymódosítás előkészítését. A pártvezető azt is elmondta, hogy az Albán Munkapárt új platformja el fog térni a szocializmus számos elvétől, és korrigálni fogja számos vonatkozásban a múlt gyakorlatát. Az újonnan alakult demokratikus párt alapítója, Sali Berisha közölte, hogy pártja kezdeményezte: írjanak ki népszavazást a parlamenti választások időpontjáról, miután a parlament elnöksége hétfőn bejelentette, hogy nem változtatnak az időponton, és a terveknek megfelelően, február 10-én tartják meg a választásokat. (AP)

A MÁSODIK FORDULÓBAN Gennagyij Janajev, akit Gorbacsov jelölt az alelnöki posztra, egyetlen jelöltként indulva sem volt képes elnyerni a megválasztásához szükséges többséget. A csütörtöki titkos szavazás — még nem hivatalos — eredményeiről a TASZSZ hírügynökség adott hírt, „rendkívül megbízható" forrásokra hivatkozva. Janajevnek a küldöttkongresszus tagjai szavazatának legalább felét — 1121-et — kellett volna összegyűjtenie, de hírek szerint csak viszonylagos többséget, 1089 szavazatot szerzett. 583 küldött szavazott a „régi vágású" politikusként számontartott SZKP KB PB-tag és KB-titkár megválasztása ellen, 113 volt a tartózkodók száma. A konzervatívok egyértelmű támogatását élvező Janajev „bukása" általános meglepetést keltett, hiszen a tizedik munkanapját kezdő szovjet szuperparlament mindeddig engedelmesen megszavazta Gorbacsov elnök javaslatait, s az államfő szerda este meleg szavakkal ajánlotta jelöltjét a szovjet népi küldötteknek. Végül a második fordulóban, csütörtökön délután megszerezte a szükséges szavazatokat.

A KUVAITI EMÍR KÍNÁBAN. Jang Sang-kun kínai elnök szerdán Pekingben Dzsábír el-Ahmed esz-Szabah kuvaiti emírt fogadva megerősítette: Kína határozottan ellenzi Kuvait Irak által történt elfoglalását. „Kína reméli, hogy a nemzetközi közösség egyre nagyobb politikai, diplomáciai és gazdasági nyomást gyakorol Irakra annak érdekében, hogy az feltétel nélkül vonja ki csapatait Kuvaitból" — idézte Jangot a kínai sajtó. A kínai kormány és a kínai nép együttérez az iraki megszállástól szenvedő kuvaiti néppel — hangoztatta az államfő. Az emír, aki szerdán háromnapos látogatásra érkezett Kínába, a tervek szerint Li Peng miniszterelnökkel és Csiang Cö-min pártfőtitkárral is találkozik.

IRAKI RAKÉTAKÍSÉRLET. Irak szerdán újabb rakétakísérletet hajtott végre. A Pentagon szóvivőjének közlése szerint a föld—föld típusú rakéta nem hagyta el Irak területét. Amerikai katonai szakértők egyidejűleg közölték, hogy Irak háromféle rakétával rendelkezik. Az egyik szovjet, a másik kettő saját gyártmány. A kilövőállások Bagdadtól nyugatra találhatók. Az arab ország rendelkezik mozgatható kilövőállásokkal is, amelyek révén a több száz kilométer hatótávolságú rakétákkal a Szaúd-Arábiában felsorakozott nemzetközi erőket is támadni tudja. Az Öböl-térségben tartózkodó amerikai csapatok egyik felderítőtisztje szerdai sajtóértekezletén arról számolt be, hogy minden jel szerint Irak nem készül Kuvait elhagyására. Továbbra is nagy számban érkezik iraki haderő és hadifelszerelés Kuvaitba. (UPI)

LEMONDOTT AZ OROSZ PÉNZÜGYMINISZTER. Lemondott Borisz Fjodorov, az orosz föderáció kormányának a gazdasági reformok következetes támogatójaként ismert pénzügyminisztere — közölte a moszkvai rádió, idézve a távozó miniszternek a Roszszijszkaja Gazetában megjelent nyilatkozatát. A 33 éves Fjodorov azzal indokolta döntését, hogy mindeddig nem történt előrelépés a piacgazdaság megteremtése felé, és az orosz kormány a régi stílusú, központosított irányítási módszert részesíti előnyben. Fjodorov elmondta, hogy tisztségének további vállalásával nem akar olyan látszatot kelteni, mintha Ivan Szilajev kormánya a piacgazdaság felé tartana. (Reuter)

ÖBÖL — EMBARGÓ — SEGÉLY. Az ENSZ Biztonsági Tanácsának különbizottsága, mely az Irak elleni szankciók kérdésével foglalkozik, szerdán közzétett jelentésében azt javasolta a világszervezet tagállamainak: 18 országnak nyújtsanak azonnali közvetlen technikai, pénzügyi és anyagi segélyt az embargóhoz való csatlakozásuk miatt keletkezett jelentős veszteségeik ellensúlyozására. Magyarország nincs az említett országok között. A 18 állam között öt közép-kelet-európai ország — Bulgária, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Lengyelország és Románia — szerepel. A többiek fejlődő afrikai, ázsiai és latin-amerikai államok. A bizottság megvizsgálta azokat a jelentéseket, amelyeket az említett államok készítettek számára az Irak elleni embargó betartásából fakadó nehézségeikről. A bizottság ezeket a gondokat nyugtalanítónak tartja, s ezért kért a 18 ország számára sürgős nemzetközi segítséget. Jordánia kérdését korábban tárgyalták, s a Biztonsági Tanács már külön határozatot hozott a Jordániának nyújtandó segítség ügyében. (TASZSZ)

Tagja voltam az MSZMP-nek

Szatymazi látlelet — jegyzői szemmel

Az új polgármester, képviselő-testület és a pályázati kiírást megnyerő jegyző nagy lendülettel vágott bele a történelmi feladatba: végrehajtani a közigazgatási reformot a községben, átalakítani az eddig zárt körű tanácsot nyitott, polgármesteri hivatallá. Az elképzelt jövőről, a váltás nehézségeiről és a kísér(t)ő örökségről szól az alábbi cikk.

A falu jegyzője

„Vinnai Gyula vagyok. 1977-től ez évig Pusztaszer vb-titkára. Most, győztes pályázóként, Szatymaz jegyzője. Döntésemet, a szakmai kihíváson kívül, személyes motivációk is alátámasztották: családom, rokonságom ide költözött. Úgy gondolom, a falu a burkolt »buldózerpolitika« ellenére is fejlődött, és az urbanizálódó Szatymaz községben élők szorgalmas munkával teremtették meg a lassan »kisvárosi jellegű«, de már most »összkomfortos falunak« számító települést. Rövid időn belül szeretnék Szatymaz polgárává, sőt lokálpatriótájává válni.

Nem szoktam megkerülni a kérdést: 1982—87 között *tagja voltam az MSZMP-nek.* Kilépésemet a Biblia és a *szamizdatok eszmeisége,* ismeretanyaga érlelte meg. Mindig olyan hivatal kialakítására törekedtem, ahol a hivatal áll a lakosság szolgálatában, és nem fordítva. Most is erre fogok törekedni."

Közigazgatási reform

— Ön tapasztalt szakember. Mit gondol, Szatymaz valóban önkormányzat lesz? Miben fog különbözni a régi tanácsrendszertől?

— A régi tanácsrendszer egyik fő hibája volt (a pártirányítás mellett), hogy a végrehajtó bizottság, ez a kabinetszerű szerv gyakorolt — mint államigazgatási hatalom — minden jogkört. A vb tagja volt hivatalból a tanácselnök és helyettese, a vb-titkár és még néhány tanácstag, általában a körzeti orvos, a könyvtáros és a művelődési ház igazgatója. Utóbbiaknak a községi tanács egyben a munkáltatójuk is volt. Nem különültek el határozottan a jogkörök, a tanácstestület, a vb-titkár és a tanácselnök között; s ha mindezekhez hozzávesszem a községi párttitkárt, az összefonódás tökéletes volt.

— Miképpen fog ez megváltozni?

— Most nagyon sok kérdés nyitott, és az önkormányzat a helyi sajátosságoknak megfelelően dönt — a jogköröknek megfelelően. Minőségi javulás az is, hogy az önkormányzat akár naponta felügyeli a hatósági munkát.

Kis Parlament?

— A távoli jövő szépnek tűnik, ám a közeljövő és a közelmúlt korántsem. A faluban az ellentábor hívei nem titkoltan várják az önök bukását. Így munkájuk most dilemmákkal teli.

— Régi vád, hogy a szakértők helyére dilettánsok kerültek. De nem csak az új polgármester és az új képviselők, hanem magam is (akinek 17 éves közigazgatási gyakorlata van) most tanulom az új típusú közigazgatási munkát. Ez érződött az első testületi üléseken is. Volt olyan vélemény, hogy ez kész cirkusz, és kis Parlamentet játszunk. De ezen át kell esni. Még a szélsőséges kritikát is elfogadjuk. Az ellendrukker tábor azonban nem kritikákat küld. Az *intrika,* vagy annál is csúnyább.

— És a pénzügyek?

— A számos hanyagság közül kettőt emelek ki. A községi szolgáltatóház 1989. évi felújítása során a felújítást végző szervezetnek 980 ezer forintot fizettek ki. Kijelentem, az elvégzett munka a felújítás költségének csak 40-50 százaléka lehet!

Rendőrlakás

— Az előzőnél is súlyosabb probléma merült fel a körzeti megbízotti lakás- és irodahelyiség építése körül. A munkálatokra a 2 millió 700 ezer forintos megállapodás ellenében 3 millió forintot meghaladó összeget fizettek a kivitelezőnek, a Tisza Ipari Szolgáltató Szövetkezetnek, ám ők a mai napig sem nyújtottak be megfelelő végszámlát!

— Milyen konkrét intézkedéseket tett?

— A polgármesterrel együtt — a pénzügyi ellenőrző bizottság 1990. évi december 14-i ülésének határozata alapján — az Állami Számvevőszék szegedi régiójának igazgatójához fordultunk, hogy folytassanak le *átfogó, tételes pénzügyi vizsgálatot.* Addig is a problémás ügyek bizonylatait zároltam, a kivitelező szövetkezet számára pedig jeleztem: amennyiben önkéntesen nem vállalja a felmerült tételek visszafizetését az önkormányzat számára, akkor január első napjaiban *a bírósághoz fogok fordulni.*

— Közhely: aki szelet vet, vihart arat.

— Azóta számos fenyegető levelet kaptam, s rokonaim is. Nővéremet gyermeke elrablásával fenyegették meg. *A levelek már a rendőrségen vannak.*

Vörös Tamás